

Opet Opinpolulla -podcast osa 3

Tunnusmusiikkia ja miesääni sanoo: Opet Opinpolulla.
Tunnusmusiikki loppuu

Tanja Jurvanen: Täällä äänessä Tanja Jurvanen ja Opet Opinpolulla -sarjan kolmas jakso. Tällä kertaa me keskustelemme kodin ja koulun välisestä vuorovaikutuksesta. Aikanaan taidettiin aika usein sanoa, että kun koulusta ei kuulu kotiin mitään, niin kaikki on ihan hyvin. Nykyään kuitenkin puhutaan siitä, että yhdessä kasvatetaan lasta ja nuorta. Kodin ja koulun välinen aktiivinen vuorovaikutus on kirjattu opetussuunnitelmaan ja erilaiset sähköiset työkalut edesauttavat vuorovaikutusta. Tämä ei ole kuitenkaan aivan mutkatonta. Wilmasta on leimattu syntipukki ja välillä tuntuu, että opettajan pitää päivystää illat vastaamalla huoltajien kysymyksiin sähköisillä alustoilla. Tampereella Ahvenisjärven koululla on lähdetty systemaattisesti kehittämään vuorovaikutusta ja samalla tukemaan ehkä opettajien peruskoulutuksen aukkoja kodin ja koulun vuorovaikutuksen tiimoilta. Tervetuloa rehtori Ilpo Nybacka ja opettaja Juha Kokkonen!

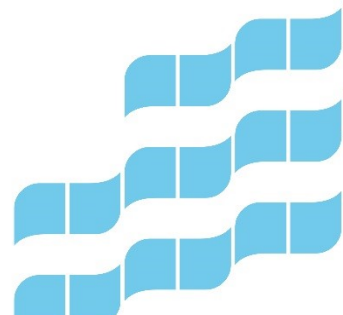
Juha Kokkonen: Kiitos.

Ilpo Nybacka: Kiitos.

Tanja Jurvanen: Kertokaa tähän ihan alkuun, että miten te päädyitte nostamaan tämän vuorovaikutusasian kehittämiskohteeksi.

Ilpo Nybacka: Niin kuin sanoit tuossa alussa, niin opetussuunnitelma velvoittaa siihen, mutta ei se ehkä ollut se kaikkein suurin syy. Ei meistä välttämättä kaikki lue sitä opetussuunnitelmaa joka ilta iltalukemisena. Mutta ajattelen näin, että ehkä se suurin asia, mitä tässä kehitetään, onkin se kodin ja koulun välisen luottamuksen kehittäminen. Jos viestintää ei ole, jos ollaan ikään kuin tyhjyydessä, niin se tyhjyys täyttyy kyllä pikkuhiljaa ja syntyy sitten kaikennäköisiä omia teorioita, joilla korvataan sitten se, mitä ehkä koululla olisi ollut jaettavana. Eli luottamuksen kasvattaminen avoimuuden kautta on ehkä se ydin tässä asiassa.

Juha Kokkonen: Kyllä, ja jos tähän jatkaisin vielä, niin itseäni lähellä on ollut tällainen yhteisöllisyyden, osallisuuden lisääminen ja kehittäminen. Kun Ilpo tässä kertoi aiemmin näistä hänen näkökulmistaan, niin ehkä sinulla on juuri ollut se viestintä tällaisena tärkeänä elementtinä kehitystyössä tässä aiemminkin jo, mutta tähän lisänä sitten vielä tämä osallisuuden lisääminen. Me olemme lähteneet tällaisessa OPH:n rahoittamassa kehittämishankkeessa viemään tätä eteenpäin ja olemme sitten tällainen Viestinnän ja osallisuuden digitaaliset välineet -kehittämishanke aloitettu. Siinä lähdetään sitten näitä asioita viemään eteenpäin.

Tanja Jurvanen: Eli luottamus on oikeastaan se asia, mikä siellä pohjalla on ja tietyllä tavalla osallisuus sitten siihen, kotien osallisuus ja huoltajien osallistaminen mukaan. Aikaisemmin ehkä on pohdittu, että tämä kodin ja koulun välinen yhteistyö on pohjautunut, jos vähän karrikoin, niin tällaiseen ongelmakeskeisyyteen tai ehkä enemmän sellaiseksi yksipuoliseksi "koulu viestii ja koti ottaa vastaan", mutta te olette tätä lähteneet ehkä miettimään toisella tavalla. Minkälaisia muutoksia teillä on sitten tehty siihen, että tämä nyt ei olisi ihan tällaista ongelmakeskeistä ja oletteko huomanneet, että huoltajat sitten oikeasti osallistuvat tähän, kun tämä osallistaminen on ollut teillä tärkeää?

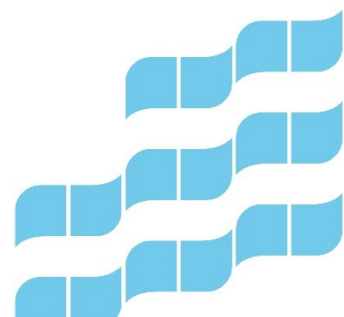
Juha Kokkonen: No, meillä on ihan lähtökohtana nyt ollut tällainen yhteiskehittäminen tässä eli me haluamme kaikki osapuolet tähän mukaan ja teemme tätä kehittämistyötä yhdessä. Yhdessä huoltajien, oppilaiden ja henkilökunnan kanssa. Ja sitten meillä on aika vahvasti mukana myös tutkimuspuoli tässä eli tutkimusosiossa on sitten Helsingin yliopisto ja Tampereen yliopisto mukana, jotta me saamme siis oikeasti sitä tietoa, että mikä se tilanne tällä hetkellä, että mihin suuntaan halutaan asioita kehittää.

Ilpo Nybacka: Ja se mikä on tärkeää, on ehkä useinkin itsestään selvää eli lähdetään kysymään huoltajilta sitä, että mitä he haluaisivat kouluviestinnältä. Mitä he haluaisivat tietää, mihin he haluaisivat osallistua? Se usein unohtuu. Muistan pari vuotta sitten, meillä oli palvelumuotoilija haastattelemassa joitakin huoltajia ja sieltä tuli hyvinkin yllättäviä vastauksia. Ne olivat osin päinvastaisia kuin mitä olin kuvitellut omassa päässäni. Tavallaan se toisen osapuolen kunnioittaminen sillä tavalla, että ihan tosissaan kysyy, että mitä te haluatte ja mitkä teidän näkemykset ovat.

Juha Kokkonen: Vähän jos jatkaisin vielä tähän, että opettajathan ovat viestinnän ammattilaisia kuitenkin. Me teemme sitä joka päivä eri tasoilla tätä viestintää. Jos ajatellaan opettajan tällaista päivittäistä viestintää eri tasoilla, niin siellä on opettaja-oppilas, opettaja-huoltaja, opettaja-kollega, opettaja-esimies, opettaja-oppilashuolto, opettaja-muut yhteistyötahot. Sitä tapahtuu aika valtavasti, mutta opettaja tarvitsee tosi paljon tukea myöskin tässä kehittämistyössä. Tämä ei tavallaan synny itsestään, vaan meidän on pakko tarjota sitä myös sitten siellä koulun tasolla.

Ilpo Nybacka: Se tuen tarve tulee varmaan siitä, että meitä ohjaa aika pitkälle kuitenkin ne meidän omat mallimme, mitä meillä on ollut silloin, kun minä olen ollut koulussa ja silloin, kun Juha on ollut koulussa. Silloin on yleensä annettu todistus kouraan ja sitten, jos on tullut jälki-istunto, niin siitä on ilmoitettu kotiin. Mutta ei ole oikeastaan ollut mitään muuta eli me olemme kaikki kasvamassa tässä koko ajan. Opetellaan viestimään niistä tavallisista arkisista asioista koko ajan matkan varrella.

Juha Kokkonen: Kyllä. Ja se, kuinka me viestimme eri kohderyhmille eli sama viesti ei toimi kaikille kohderyhmille tietenkään. Ja kuinka me viestimme siitä meidän arvopohjasta, arvomaailmasta. Miten se näkyy niissä viesteissä, siinä on hyvin monenlaisia näkökulmia.

Ilpo Nybacka: Ja sitten kun Juha sanoi tuosta, että opettajat ovat viestinnän ammattilaisia, niin voisi sanoa myös niin päin, että opettajat viestivät niistä ammattiasioistaan kyllä aika sujuvasti, mutta sitten saattaa jäädä jotakin sellaista, mikä on taas kodeille hyvin tärkeitä ja ne ovatkin usein ehkä ne arkiset asiat, että mitä käytännössä siellä koulupäivän aikana on tapahtunut. Se ei liitykään välttämättä arviointiin tai mihinkään tällaisiin hallinnollisiin päätöksiin se olennainen viestintä.

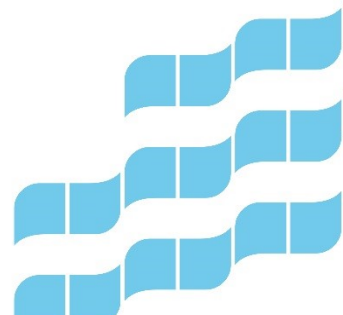
Tanja Jurvanen: Varmasti se, niin kuin tuossa totesit, että toistamme ikään kuin siellä koulussa sitä vanhaa traditiota, niin ehkä meillä on sellaisia tiettyjä asioita, joista olemme tottuneet viestimään ja ehkä sitten ne ovat niitä, joita me opettajina olemme ajatelleet, että ne ovat niitä tärkeitä asioita. Puhuitte yhteiskehittämisestä ja osallistamisesta. Muutamienkin tällaisten tutkimusten mukaan kodin ja koulun vuorovaikutuksessa yleensä nämä perheet, joissa ollaan jo ehkä vähän enemmän akateemisesti kouluttautuneita tai muuta, niin tämä vuorovaikutus toimii niissä perheissä sitten paremmin koulun kanssa. Oletteko te onnistuneet joillain keinoilla sitten aidosti osallistamaan ihan kaikki tähän mukaan? Teillä varmasti on myös kokemusta siitä, että mitä jos ei ole sitä yhteistä kieltä. Teillä on paljon perheitä, joissa ei suomi ole se vahvin kieli, niin miten se osallistaminen ja vuorovaikutus niissä tilanteissa sitten toimii hyvin?

Ilpo Nybacka: No ehkä tärkeintä on se, että mitä tahtoo. Pitää olla tahto siihen yhteistyöhön. Minä en koe sitä kielimuuria..., kyllähän se on välillä ongelma, mutta kuitenkin se, että jos lähtee vaan liikkeelle ja opettaja on aktiivinen ja ottaa yhteyttä kotiin, niin yleensä se vastaanotto on aina positiivinen. Eli se on se ykkösasia ja sitten ne konstit kyllä löytyvät. On tullut ihan hyviä sovelluksia, joiden avulla voidaan nopeasti tilata pikatulkki esimerkiksi johonkin palaveriin. Itse koen jotenkin niin, että se on se opettajan alttius olla yhteistyössä kotien kanssa, niin se on se kaikkein tärkein. Ja rohkeus olla yhteistyössä. Mitä Juha sanoi tuossa siitä, että täytyisi olla taitoja myöskin, niin se on juuri sillä tavalla, että eivät nämä asiat ole kuitenkaan välttämättä niin helppoja, että tuosta noin vaan, vähän niin kuin intuitiolla menisivät aina putkeen joka kohdassa.

Juha Kokkonen: Ja tätä yhteistyötä siis tehdään monella tasolla. On tällaista henkilökohtaista, luokan ja sitten koulun tasolla tapahtuvaa yhteistyötä. Ja mitä lähemmäksi menemme sitten sitä henkilökohtaista tasoa, niin sitä paremmin voimme varmistaa sen viestin perillemeno. Se on tärkeätä, että tehdään sitä niin sanotusti ruohonjuuritasolla myöskin tätä viestintätoimintaa ja työskennellään siellä aktiivisesti.

Ilpo Nybacka: Niin, tästä tulikin mieleen se, että sellainen järkevä roolitus siitä, että kuka pistää mitään viestiä, on varmaan tarpeellista. Meillä ainakin luokanopettaja, luokanohjaaja on ihan korvaamaton ja tärkein lenkki siinä. Sitten taas hallinnon puolesta laitetaan tällaisia yleisviestejä ja yleistä tiedottamista harjoitetaan. Minä olen sanonut opettajille, että jos tuntuu, että jokin kysymys toistuu useamman kerran, niin minulle saa heittää vinkin, niin minä laitan sitten yleisen tiedotteen. Jos huoltajista 20 kysyy jotakin asiaa, niin 200 miettii sitä.

Juha Kokkonen: Ja tämä on tavallaan aika uusikin asia tämä viestinnän ja osallisuuden tutkiminen nyt, että me emme ihan tarkkaan edes tiedä, mitä me nyt saamme huoltajilta tässä, kun me

avoimesti lähdemme tätä kehittämään. Mitä ideoita sieltä tulee ja mihin me päädyimme? Tämä on tosi mielenkiintoista kyllä nähdä.

Ilpo Nybacka: Se, mitä Tanja sanoit tuossa, että jotkut perheet ovat valmiimpia käymään tällaista keskustelua koulun kanssa, niin me haluaisimme tässä kehittämisessä kyllä huomioida kaikki. Eli meidän täytyy ehkä nähdä vähän enemmän vaivaa niitten löytämiseksi, jotka eivät ole niitä aktiivisimpia.

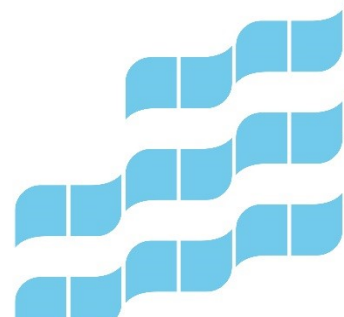
Tanja Jurvanen: Eli sellaisista ihan perinteisistä malleista täytyy jollain tavalla luopua tai muokata niitä johonkin toiseen muotoon, jotta sitten tavoitetaan kaikki perheet. No, tässä viestinnästä puhuitte paljon ja siihen kiinnitetään huomiota ja opettajat ovat tässä korvaamattomia, se on tullut teidän molempien puheista esiin. Tämä tietysti vaatii sitten sitä aikaa aika paljon ja jos oikein huono tilanne on, niin se voi lisätä entisestään sitä opettajan työkuormaa vai lisääkö se? Teidän kokemuksen mukaan, helpottaako tämä jollain tavalla, kun asioista viestitäänkin systemaattisesti tai ollaan jotenkin aktiivisia sinne kotien suuntaan?

Juha Kokkonen: Saanko sanoa ennen kuin Ilpo sanoo tämän saman asian? Nimittäin, tämä on Ilpon suusta suoraan tämä näin ja mielestäni tämä on sellainen hyvä juttu, mikä on jäänyt todellakin mieleen. Tällainen systemaattinen ja säännöllinen viestintä vähentää kyselyjä ja avaa koulun toimintaa ja lisää luottamusta.

Ilpo Nybacka: Se pitää paikkansa. Omassa työssäni olen nähnyt sen, että kun ennakoon tai oikeassa kohdassa osaa tiedottaa ja viestiä, niin silloin ei tule niitä sellaisia henkilökohtaisia kyselyjä. En tiedä, onko Suomi niin pieni maa, mutta jollakin tavalla joskus on tuntunut siltä, että huoltajatkin kysyvät sellaista erikseen, että miksi minun lapseni kohdalla on näin, vaikka kysehan on niistä yleisistä periaatteista. Ja sitten sen, minkä olen kokenut tosi hyvänä, on se, että monet asiat ovat sellaisia, että ne voi yhtäaikaa laittaa viestinä tai tiedottaa ja kertoa periaatteista yhtäaikaa huoltajille, opettajille ja oppilaille. Ja kaikki sitoutuvat silloin siihen samaan.

Juha Kokkonen: Joo. Tällaisena kehittämisajatuksena voisi tähän heittää heti tällaisen, että luokanohjaaja perinteisesti laittaa koko luokalle viestin esimerkiksi jonkin sähköisen järjestelmän kautta, mikä nyt kylläkin on käytössä sitten. Se on tällainen perinteinen kirjoitettu viesti. Mutta voisiko se olla myös puhuttu viesti? Olisiko se vähän läheisempi sitten kuunneltuna viestinä? Tällaiset yksinkertaiset, pienet asiat, jotka eivät ole mahdottomia toteuttaa, voivat tuoda sitä yhteisöllisyyttä ihan kummalla tavalla.

Tanja Jurvanen: Niin tavallaan uuden äärellä mekin tässä olemme podcast-sarjaa tekemässä, kuuntelemalla, oppimalla eli uusia tapoja kannattaa tosiaan miettiä ja kokeilla. Niin kuin sanoitte, tällainen oikea-aikaisuus ja vähän ehkä ennakointi varmasti poistaa sitä epäluuloa tai muuta sellaista epävarmuutta, mitä siellä ehkä taustalla on. No, sitten jos puhutaan, että viestitään sähköisillä välineillä, on ne sitten ääniviestejä, kirjoitettuja viestejä tai miksei jopa videoviestejä - sekin voisi olla ihan hauska - niin onko teillä joitain yhteisiä sopimuksia tai miten te olette varmistaneet, että

opettajan ei tarvitse iltojaan istua siellä päivystämässä eri alustoilta näitä viestejä, koska se on varmaan se, mikä sitten myöskin kuormittaa, jos koko ajan jokin härpäke piippaa.

Ilpo Nybacka: No, meillä on sellainen periaate, että lupaus on myöskin rajaus tai rajaus on myöskin lupaus. Eli me luvataan se, että opettaja lukee viestit - puhutaan nyt Wilmasta ja sähköpostista - kerran päivässä 8–16 ja vastaa viimeistään seuraavan arkipäivän kuluessa. Ja samalla kun sen lupaa, niin samallahan se myöskin rajaa sen, ettei tarvitse muina aikoina reagoida. Muistan, kun tästä käytiin keskustelua, kun sanoin, että minä aion tehdä tällaista, että me lupaamme tällainen asia huoltajille, niin johtotiimissä yksi jäsen otti sen puheeksi ja sanoi, että uskallatko luvata, että tähän lisää opettajan työtä. Minä sanoin, että ei lisää. Kyllä se nyt aika hyvin on toiminut sillä tavalla, että ei se lisää työtä. Ja tärkein asia on, että tulee se ihan oikea vapaa-aika sitten ainakin mahdolliseksi.

Juha Kokkonen: Kyllä, ja näin kun sovitaan, niin se helpottaa kyllä todella paljon opettajan työtä, jos se on tarkkaan sovittu.

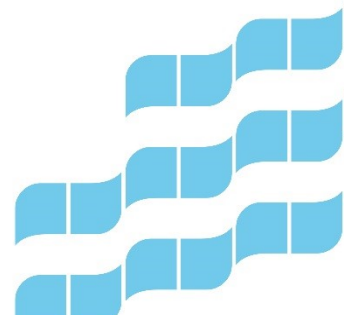
Tanja Jurvanen: Ja varmasti myös sinne huoltajille on tärkeä tieto, että opettaja lukee ja opettaja vastaa. Ei sitten tarvitse myöskään huoltajan odotella turhaan, kun hän tietää tämän asian eli on jo vähän ennakoitu tätäkin asiaa. Kuulosti oikein hyvältä ja järkevältä. Tällaisella systemaattisella, suunnitelmallisella työllä varmasti päästään sitten monessa asiassa eteenpäin ja ehkä joitain sellaisia päällekkäisyyksiäkin on voinut poistua, kun on sovittu, että kuka mistäkin viestii. No, minkälaista palautetta opettajakunta on tästä teidän kehittämistyöstänne antanut teille nyt tässä kohdassa? Tai yleensäkin teidän koulullenne?

Juha Kokkonen: Näkisin kyllä, että opettajat tarvitsevat tukea näihin uusiin ajatuksiin viestinnästä ja yhteistyöstä. Ja vaikka työssä viestitään siis päivittäin oppilasryhmien, huoltajien, kollegoiden ynnä muiden kanssa, niin tarvitaan koulutusta ja virittäytymistä siihen uuteen tapaan toimia.

Ilpo Nybacka: Itse olen huomannut sen, että eri opettajat ovat hyvin eri tilanteissa. Nuori opettaja on eri tilanteessa helposti kuin kokenut opettaja. Siinä on paljon sellaista hienoviritteistäkin. Olen huomannut, että nuoret opettajat joutuvat välillä aika koville siinä, että huoltajat saattavat prässätäkin ihan sillä tavalla, että he kokeilevat, kuinka paljon tämä kaveri kestää. Ehkä se ikäasia, että jos on nuori opettaja, niin siinä tulee ehkä huoltajille sellainen suurempi rohkeus sitten lähestyä. Ei varmaan ole mikään salaisuus, että rehtori ei saa samantyyppisiä viestejä kuin juuri valmistunut opettaja, vaan kyllä ne ovat samalta huoltajalta aika eri tyyppisiä ne viestit.

Tanja Jurvanen: No onko huoltajilta tullut jotain sellaista palautetta, tuleeko teille yhtäkkiä mieleen, että mitä mieltä huoltajat ovat olleet tällaisesta?

Ilpo Nybacka: No sen on huomannut, että kaikkeenhan tottuu. Eniten ehkä on tullut palautetta, jos puhutaan positiivisesta palautteesta, niin eniten on tullut palautetta tilanteissa, joissa meille on tullut joku uusi oppilas. Siinä näkyy sitten tavallaan ehkä se ero, että miten eri kouluissa on toimittu.

On tullut positiivista palautetta siitä, että pidetään yleisistä asioista myöskin kartalla. Se on tullut useammankin kerran ja kyllä minun täytyy sanoa, että se on vienyt sitä eteenpäinkin. Varsinkin silloin, kun korona-aika alkoi, niin kyllä meidän opettajien toiminnasta tuli tosi paljon hyvää palautetta siitä, että millä tavalla he kertoivat, että missä nyt oikeasti mennään tässä koulunkäynnissä.

Juha Kokkonen: Tämä ei ihan mikään helppo asia ole siinä mielessä, että on hyvin vaikea sanoa, että kuinka paljon sitä viestintää halutaan, kuinka paljon sitä osallisuutta halutaan tai mitä kukakin osapuoli haluaa. Tietenkin tällä tavalla, kun itse kehittää ja ajattelee näin, että asioita viedään eteenpäin, niin haluaa tietenkin monenlaisia uusia asioita tuoda esille, mutta välttämättä taas toinen osapuoli ei ehkä ajattele ihan samalla tavalla. Näitä pitää nyt sitten vetää yhteen näitä ajatuksia ja löytää se hyvä tapa päästä tästä eteenpäin ja löytää uusia innovaatioita tähän.

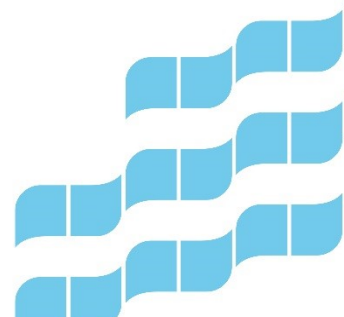
Tanja Jurvanen: Eli sellainen jonkinlainen kultainen keskitie, kun itselle ainakin tuossa viestinnässä tulee usein mieleen se ajatus, että osa kokee, että sitä on aina vähän liikaan ja osa kokee, että sitä on liian vähän. Tavallaan siinä välissä se tasapainoilu on aina haastavaa. No, en malta olla tässä kohdassa kysymättä teiltä - te olette muutamankin kerran tuoneet esiin opettajien tukemista ja Ilpo sanoit, että nuorten opettajien osaaminen on ehkä vähän toisenlaista kuin kokeneempien opettajien. Pitäisikö tätä jollain tavalla harjoitella ihan siellä opettajien peruskoulutuksessa tai pitäisikö meillä olla joitain täydennyskoulutuskursseja ihan viestintään?

Juha Kokkonen: Kyllä. Tässä hanketyöntekijänä ilman muuta järjestämme näillä meidän pilottikouluillamme tällaisia koulutuksia, koska pidän tosi tärkeänä sitä, että sitä tukea annetaan opettajille ja opettajat saavat inspiraatiota tällaisesta koulutuksesta.

Ilpo Nybacka: Ja minä ajattelen siten, että varmaan tarvitaan - ei pelkästään sitä, että mitä viestit, mitä sanot - vaan että miten sanot, kuinka usein sanot, että se menee perille. Esimerkiksi toiston merkityksestä ja ihan tällaisista tietyistä nyansseista, mitkä saattavat olla tosi tärkeitä, että mihin vuorokaudenaikaan se viesti tulee ja näin edespäin, että ihminen on vastaanottavainen. Tätähän on aika paljon tutkittu liike-elämässä, että milloin huonot uutiset ilmoitetaan ja milloin hyvät uutiset.

Juha Kokkonen: Joo, nyt kun kelataan taaksepäin tästä vielä sinne, missä taisin sanoa, että opettaja on viestinnän ammattilainen, niin tässähän tullaankin siihen, että tämä viestintähän oikeasti on ihan hirvittävän iso alue ja vaatii sen oman ammattitaitonsa. Opettaja on tietysti pedagogi ja viestii siinä samalla, mutta viestinnässä on tietenkin omat ammattihenkilöt, jotka neuvovat meitä varmasti mielellään.

Ilpo Nybacka: Sitten ihan näistä, mihin Juha viittasi tuossa jo aikaisemmin, että on tällaisia teknisiä ratkaisuja myöskin olemassa, että voidaan löytää uusia tapoja, jotka olisivat helppoja. Tulee mieleen itse asiassa hyvinkin elävästi erään opettajan lähettämä videotervehdys koteihin, missä hän oli ottanut pelkästään luokasta vähän videokuvaa, jossa kaikki laskivat ihan hiljaa matikan tehtäviä. Tästä tuli tosi hyvä palaute hänelle. Voin muuten sanoa myöskin, että kyseessä oli luokka, jossa

kaikilla oli julkaisuluvat kunnossa, että sen sai kyllä julkaistakin sen videon ja jakaa. Tosiaan sellaisen asian jakaminen, joka tavallaan tuntuu aika itsestään selvältä, että kyllähän siellä myöskin lasketaan niitä tehtäviä ihan hiljaa ja keskittyneesti, niin se olikin sitten joillekin huoltajille ollut tosi iso juttu.

Tanja Jurvanen: No, äsken tuossa pohdin ääneen, että onko se viestintään keskittyminen vaikeuttanut/helpottanut opettajan työtä, mutta mitenäs sitten rehtorin työ? Olet Ilpo miettinyt tätä viestintää tarkemmin, niin onko se tuonut jotain helpotusta sinun työtehtäviisi? Onko tullut vähemmän kyselyjä tai jotain muuta sellaista? Onko tästä ollut myös sinne hallinnon puolelle hyötyä?

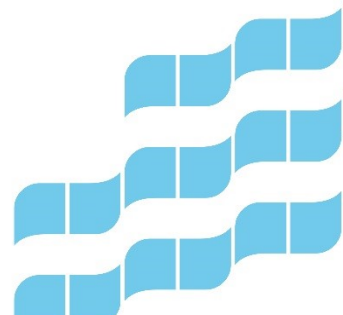
Ilpo Nybacka: No on ollut hyötyä, on ollut aika paljonkin hyötyä. Muistan, kun aloitin rehtorina, niin tein alussa sellaista itsetutkiskelua. Voin sanoa, että kun olin kokematon, niin en osannut säädellä niitä tilanteita ja muistan oikeinkin hyvin, kun minuun otettiin yhteyttä perjantai-iltaisoin klo 17. Sitten ajattelin, että minkä ihmeen takia käyn niin kuumana tämän asian takia, mutta siinä oli kyse siitä, että joku tuli minun reviirilleni. Nythän me itse säätelemme sitä reviiriä. Me ennakoivasti toimimme sillä tavalla, että ne palaset ovat omassa hallussa ja omissa käsissä. Sen koen jollakin tavalla sellaisena perustavanlaatuisena erona, että en ole reagoimassa vaan olen toimimassa tietoisesti.

Tanja Jurvanen: Ja se on varmasti sellaista, mikä näkyy myös ehkä siinä viestinnässäkin, että se on ennakoitua ja suunnitelmallista eikä välttämättä siinä ehkä perjantai-iltaapäivän tuoksinassa nopeasti kirjoitettua. Voi olla, että siinä voisi tulla pikaistuksissa kirjoitettua jotain muutakin. No, nyt kun olen tässä kuunnellut teitä paljonkin, niin te olette tätä pohtineet ja pyöritelleet siellä koululla hyvinkin syvällisesti, ottaneet siihen tutkimustietoa mukaan. Onko teillä joitain sellaisia kehittämisajatuksia esimerkiksi tämän hankkeen kautta, missä te olette? Voisiko tätä ihan valtakunnallisesti jotenkin laajentaa tai määritellä jotenkin tarkemmin myös siellä opetussuunnitelmassa, viestinnän kokonaisuutta?

Juha Kokkonen: No kyllä meillä tavoitteena on tässä hankkeessa luoda tällainen polku, jota seuraamalla on helpompaa lähteä toteuttamaan näitä steppejä. Tietenkin me testailemme paljon erilaisia asioita ja kokeilemme, se mahdollisuus meillä tässä on, ja toteamme jotkut toimiviksi ja jotkut sitten huonommin toimiviksi, ja näistä voidaan sitten myöskin antaa vinkkiä eteenpäin. Ja tietenkin kun me teemme tätä Opetushallituksen rahoittamaa hanketta, niin nämä kaikki sitten jatkossa jaetaan valtakunnallisesti kyllä.

Ilpo Nybacka: Ja jos se polku on sen tyyppinen, että se pitäisi sisällään myös tällaista paikallisuutta eli juuri se, että millä tavalla saadaan selville näitä odotuksia ja millä tavalla kaivetaan esille niitä kehittämisasioita, niin se ei olekaan niin helppo juttu. Ajattelen jotenkin, että sehän saattaa olla hyvin paikallista eri ympäristöissä, mutta sitten taas nämä yleiset lainalaisuudet varmaan ovat ihan yleisiä.

Tanja Jurvanen: Varmasti tässä on ihan Tampereen sisälläkin jo eroja. Voisin hyvin kuvitella, että ihan yksi yhteen eivät nämä mallit toimi ihan koko kaupungin tasollakaan, saati sitten koko Suomen

tasolla. No, nyt jos joku tässä kohdassa ajattelee, että hei tuo on niin tärkeä asia, että tuohon me lähdemme mukaan ja haluamme tuota lähteä kehittämään, niin mistä teidän mielestänne kannattaisi lähteä liikkeelle ja mitkä ovat teidän terveisenne tällaisille ajattelijoille?

Juha Kokkonen: No, sanoisin, että yhteiskehittämällä, rohkeasti yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tällaisilla pienillä, hyvillä asioilla on tapana kehittyä ja tulla laajempaan käyttöön. Strategiaan ja vuosikelloon voisi kirjata näitä kehittämiskohteita ja viedä pikkuhiljaa näitä eteenpäin. Pienet stepit kerrallaan eteenpäin. Sitten resurssien mukaan kannattaa myös tukea ja näkemyksiä koulun ulkopuolisilta tahoilta.

Ilpo Nybacka: Joo allekirjoitan kyllä mitä suurimmassa määrin nämä teesit, mitä Juha tuossa sanoi. Ei tarvitse olla mitään sellaista radikaalia oivallusta vaan pienet asiat ovat tärkeitä. Tämä on laatutyötä ja tämä on asiakaspalvelun kehittämistä. Itse ajattelen sillä lailla, että hyvä kuuntelu on avain siihen hyvään kehittämiseen. Pitää vain nöyrästi lähteä liikkeelle ja kuunnella toista osapuolta.

Tanja Jurvanen: Kiitoksia Juha ja Ilpo tästä keskustelusta. Erittäin tärkeitä näkökulmia ja jotenkin minulle jäi hyvä fiilis ja sellainen lämmin ajatus siitä, että te todella sydämellänne teette tätä työtä tässä kohdassa. Kuten jo sarjan aikaisemmissa jaksoissa on käynyt ilmi ja myös tässä teidänkin puheessanne, niin monessa kohdassa kollegiaalinen yhteistyö - yhdessä tekeminen oppilaiden, huoltajien, kollegoiden kanssa - niin se on aina ollut melkein se avain tähän uuden kehittämiseen monessakin teemassa. Ja yhdessä keskustelu, tämä on teidänkin puheessanne monesti tullut tässä esille. Ne ovat niitä sellaisia juttuja, joista aina on lähdetty liikkeelle ja joista aika ajoin täytyy käydä yhdessä keskusteluja. Ja toisaalta sitten taas välillä täytyy todeta, että tämä kehittämiskohde ei ollut niin sanotusti jatkoon ja tätä toista voidaan sitten lähteä kehittämään vielä paremmaksi. Ensi kerralla meillä on myöskin vuorovaikutukseen liittyvää asiaa ja silloin pohditaan, että miten siellä koulun aikuisten välisen vuorovaikutuksen asioita kehittämällä saadaan sitten asioita ihan uuteen muotoon.

Tunnusmusiikki alkaa ja miesääni sanoo: Opet Opinpolulla.
Tunnusmusiikki loppuu

